

Inserati se sprejemajo in veljajo
tristopna vrsta:
8 kr., če se tiska 1krat.
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "
Pri večkratnem tiskanju se
cena primerno zmanjša.
Rokopisi
se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.
N. ročnino prejema opravišstvo
(administracija) in ekspedicija na
Dunajski cesti št. 15 v Medija-
ovi hiši, II. nadstropji.

SLOVENEČ.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:
Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "
V administraciji velja:
Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "
V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.
Vredništvo je v Medijatovi hiši,
št. 15.
Izhaja po trikrat na teden in
sicer v torek, četrtek in soboto.

Ravnopravnost in šola.

Z velikim zadostjenjem smo čitali izjavo
ministerskega predsednika, grofa Tasffeja, da
hoče braniti enakopravnost Slovanov, da jih ne
bo pustil na steno pritiskati.
S principom je mnogo rečeno, vendar nam
z golim teoretičnim priznanjem naših pravic
ni dosti pomagano, dokler se ne uvedejo v
dejansko življenje. Zdaj nastane imenitno vpra-
šanje, kako se hoče ta ravnopravnost dejansko
izvesti? Prvo zanimanje zavzema v tem oziru
poduk mladine, šola. Prvi korak pravičnosti
bi bil ta, da se vlada dopolni z ministrom po-
duka, ki bi Slovanom ne bil sovražen, ki bi
bil če mogoče sam Slovan. Vendar nam s tem
še ne bo popolnoma vstreženo.
Nikoli se ne sme nadejati popolnega pre-
vrata na našo korist, dokler se bo poduk naše
mladine iz Dunaja vodil.
Na Dunaji ne poznajo naših razmer, ne
vedó, kako daleč je naš narod v omiki že do-
rastel, oz. roma zaostal, ne vedó, kak učni plan
bi našim potrebam najbolj ugajal. Najbolje bi
bilo, ako se poduk naše mladine nam samim
izroči. Na Dunaji ne vedó, kako potreben je
našim mladenčem poduk v hrvaščini, in tega
jezika ne bodo sprejeli v učni načrt, in vendar
bi bilo za naše ljudi bolje, da se naučé hr-
vaškega, ali italjanskega, namesto grškega je-
zika. V zgodovini nas bolj zanimajo dogodki
iz staroslovanske zgodovine, nego iz nemške,
bolje bo za naše ljudi, da poznajo zemljepisje
jugoslovanskih krajev, kjer znajo še kedaj svoj
kruh najti, nego zemljepisje Afrike, Amerike

ali Nemčije, kjer za nas kruha ni pričakovati.
Mi smo tedaj že naglašali in ponavljamo po-
trebo občeslovenskega šolskega sveta, kateremu
bi bile v skrb izročene vse slovenske šole
tako na Kranjskem kakor na Štajarskem, Ko-
roškem in v Primorji. Le tak občeslovenski
šolski svet bo znal učni plan za slovensko
šolsko mladino najbolje sestaviti. Brez federal-
izma ne bomo dospeli do prave enakoprav-
nosti, in če se na Dunaji že branijo preraz-
širjenega političnega federalizma, privolili bodo
morda vendar v šolski federalizem, ker brez
šolskega federalizma, brez učne samouprave
si skoraj ne moremo misliti prave narodne
ravnopravnosti. Akoravno bi se naučno mi-
nisterstvo po naših mislih lahko popolnem od-
pravilo, vendar to ni neobhodno potrebno, in
lahko ostane kot vrhovna nadzorna oblast nad
šolskimi sveti raznih narodov. Sicer pa naj se
občeslovenskemu šolskemu svetu izročijo pra-
vice, sestaviti učni plan za više, srednje in
ljudske šole, imenovati učitelje in jih odstav-
ljati, določevati njih plače po razmerah tiste
svote, ki se bo šolskemu svetu po državnem
zboru v razpolaganje določila, skrbeti za šol-
ske knjige in druge učne pripomočke, itd. Ta
slovenski šolski svet naj bi bil sestavljen,
kakor smo že enkrat nasvetovali, iz nekaj de-
želnih poslancev, ki jih volijo za ta namen iz
svoje srede deželni zbori kranjski, koroški,
štajarski, goriški, tržaški in isterski (ako pade
Istra pod slovenski šolski svet); potem iz ne-
kaj strokovnjakov, profesorjev in učiteljev, ki
jih deloma imenuje vlada, deloma pa volijo
profesorji in učitelji iz svoje srede.

Z obnovljenjem deželnih zborov, tedaj vsa-
kih šest let bi se obnovili tudi narodni šolski
sveti.
Kakor za Slovence, naredil bi še poseben
narodni šolski svet tudi za Nemce, za Čehe,
za Poljake, za Rusine, za Dalmatince in za
Italijane. Tako bi bilo takraj Litve sedem na-
rodnih šolskih svetov.
To bi bil predlog, ki se zdi pisatelju tega
članka uvažanja vreden, kedar pride v razgovor
dejansko uvedenje narodne ravnopravnosti.

Politični pregled. Avstrijske dežele.

V Ljubljani 12. decembra.

Cesar je potrdil postavo, vsled ktere do-
bodo **Istra in Goriška** z Gradiško dr-
žavna posojila kot podporo za nakup živeža
in semena, ker v teh deželah niso letos nič
pridelali, in vlada tam silna revščina.
V državnem zboru je bila v pretresu po-
stava, ki hoče Istro in Dalmacijo zvezati z
drugo državo gledé edinosti colne postave.
Do zdaj namreč Istra, Trst, Reka in Dalma-
cija niso spadale pod našo colno mejo, ampak
tuji pridelki, ki so tje pripeljali, ostali so col-
nine prosti. Zdaj pa bi imela Trst in Reka še
dalje colnine prosta ostati, Istro in Dalmacijo
pa hočejo zediniti z drugimi deželami. Temu
se pa upirajo isterski poslanci, ker je Istra
preveč na Trst navezana, in bi težko zmogla
colnino za blago, ki ga dobiva s Trsta, kar bi
Istrane toliko huje zadelo, ker je letos tam
taka revščina vsled slabe letine. Ne vé se še,

Južno-slovjenske narodne popievke

večim ih djelom po narodu sam sakupio, ukaj-
dio, glasovirsku pratnju udesio, te izvorni im
tekst pridodao Fr. Š. Kuhač. V Zagrebu 1879.

Pod tem naslovom izdaja na svetlo gospod
Kuhač jako zanimivo, obširno in važno knji-
ževno delo, namreč pesme jugoslavjanske:
horvatske, serbske, slovenske in bolgarske.
Velik del svojega življenja in premoženja je
posvetil in obojeval sobranju teh pesem in
napevov narodnih in jih je nabral 1600 do
1700, on izdaja to krasno in veliko delo po
svezkih, vsakega četvrt leta jeden svezek ob-
segajoč 100 pesem, četiri svezki činivajo
jedno knjigo obsegajočo 400 pesem s nape-
vami. Napeve je jako praktično uravnal, da
stoji pri pesmi napev za petje in potle napev
za glasovir, za muziko, tako da se more pe-
sem ali samo peti, ali muzikalnimi nastrojami
muzicirati, ali peti in muzicirati vkup, zajedno.
Prva knjiga je že izdana in druga se do-
tiskuje.
To slovstveno in muzikalno delo je verlo
zanimivo za vsakega jugoslavjanskega domo-
rodca, bodi že petja in muzike učen ali ne.
Koliko in kako presrčno so iskreni domorodci

priporočevali uzajemnost slavjansko in slogo
bratsko, in gledaj — ta knjiga predstavlja
nam dejansko toliko zaželjeno uzajemnost in
slogo slavjansko: v tej knjigi se najdejo sbrane
narodne pesme horvatske, serbske, slovenske in
bolgarske. Gospod sbiratelj teh pesem se je
moral mnogo truditi sbiraje in popotovaje po
jugoslavjanskih zemljah: kdor si to knjigo
omisli pa lahko te pesme mirno sedeč brez
truda v svojej jispi pri mizi pisačej zapoje ali
si zamuzira, ali si dá zapeti ali zamuzicirati,
pesme in napeve od raznih krajev Jugoslavije.
V sborniku bogatem gosp. Kuhača najdeš pe-
sem sdej horvatsko, sdej serbsko, sdej iz Ter-
sta ali iz Istre, pa spet na primer iz Varne
na Černom morji, da od ziljskih planin, iz
ziljske doline na naj zapadnejšem voglu Jugo-
slavije na meji slovensko-italijansko-slovenskej,
pa sopet od gorovja balkanskega iz Ternova,
Jampolja in iz Tverdice (iz Sofije) pa opet iz
Dalmacije in iz nekakega otoka dalmatinskega.
G. izdavitelj te sbirke je pesme poraz-
delil na tri razrede, v prvi razred stavlja
pesme noveje, v drugi srednje, v tretji naj
starejše. Koliko je pesem stareja, toliko je
lepša in ljudstvu bolje priljubljena, na to se
moreš zanesti, sicer bi jo bili ljudi uže davno

opustili in pozabili. Urediti more vsaki sbira-
telj slovstvenega narodnega blaga, pesem, pri-
povedek in poslovic, kakorkoli se mu prilič-
neje zdi, in ako se mu neka stara pesem po-
meša med nove, to nimalo ne škoduje izverst-
nej knjigi — jaz bi rekel, da to še le knjigo
priporoča in ji večjo važnost daja — ker to
je gotovo, ako uže med nove dobe pesmami
se najdejo tako stare, važne in zanimive. Kako
zanimive in važne pesme nam bode še le pri-
hodnjič gosp. Kuhač priobčil v zvezkah, kateri
bojo naj dragocenejši zaklad obsegali, pesme
iz stare dobe! V obče ni nikako osobito važno,
kako so poredene pesmi v sborniku, naj važ-
nejše in potrebno je le to, da je tak sbor-
nik bogat, to je, da mnogo pesem in napevov
obseže, in da je vse točno in verno tako za-
pisano, kakor narod poje in prepeva. In ravno
v tem je delo gospoda Kuhača tako izverstno,
da v celej Jugoslaviji nismo imeli tako boga-
tega, tako obsežnega, in pri tem tako verno
in točno zapisanega sbornika narodnih jugo-
slavjanskih pesem in napevov, kako je sbornik
gosp. Kuhača. Verlo imenitno je, da so pesmam
tudi napevi pridjani, ker beseda je telo, napev
pako duša pesme; oboje se sliši skupa, napev
še le pesem oživlja.

kako bo državni zbor vkrenil, nemara bodo slovenski poslanci hrvatskim Istranom in poslancu Viteziću na ljubo, ki zmirom z našimi drži, glasovali zoper vladni predlog, kar bi bilo tudi bolj pravično. Poslanca Vidulich in Lazzarini pa, ki zmirom z ustavoverci glasujeta, naj pa tam iščeta podpore.

Železniški odsek ni pritrnil predlogu poslanca Monti-ja, da bi se dalmatinska železnica še dalje proti jugu zidala.

V davkovskem odseku je predlagal poslanec Hausner, naj bi se tobak še bolj podražil. Dobro mu je odgovoril drug poslanec, da je tobak edini „luksus“, ki ga revni mož še ima, in da se mu ta ne sme vzeti. Vlada je tudi proti povikšanju tobakove cene, ker skušnja uči, da se ga potem menj pokadi, in erar ima potem le zgubo, ne pa dobička.

Delegacije bodo sklicane na 16. t. m. Gosposka zbornica voli danes svojih 20 delegatov; kakor se sliši, naredil se je kompromis med ustavoverci in federalisti, tako da bo voljenih 12 ustavovercev in 8 federalistov, med poslednjimi grof Leo Thun, baron Hübner, knez Schwarzenberg, grof Falkenhayn, baron Brenner.

Odsek za novo obrtniško postavo se ne more zediniti, ker mu vladni predlogi ne ugajajo.

Liberalni klub se je odločil glasovati za to, da se Istri dovoli pol leta kot prehodni čas za colno zvezo z Avstrijo.

Mestni zastop v **Pragi** je dovolil še 60.000 gl. za zidanje narodnega gledišča. Kakor je znano, je mestni zastop že prej dal 40.000 gl. za ta namen.

Na **Ogerskem** hočejo tudi narediti postavo zoper oderuhe. Tam je še bolj potrebna, ko pri nas, ker tam imajo judje celo deželo v pesti, vsa kupčija je v njih rokah, v veliki meri tudi obrtnja.

Shod kmetovalcev na Dunaji je dobro obiskan. 25 kmetiških družeb je zastopanih. Za predsednika je bil izvoljen knez Sapieha, za podpredsednika grof Attems in knez Schwarzenberg. Prvi predmet razgovora je bilo preobloženje kmetovalcev z davki. Shod bo zbran kakih osem dni.

Vnanje države.

Ruski car je napil o priliki praznika sv. Jurjevega reda „svojemu staremu prijatelju“

cesarju Viljemu nemškemu. Tedaj smo od nemško-ruske vojske še daleč, vsaj dokler stara dva cesarja živita, menda ne bo prišlo do vojske, kolikor si je tudi knez Bismark želi. Da bi car Bismarku dokazal, kako malo se za njega briga, pustil je kneza Gorčakova na njegovem mestu kot državnega kancelarja, čeravno je Bismark na vse kriplje delal, da bi Gorčakova odstranil. Tedaj vsaj v Rusiji nema Bismark nič odločevati, kar ga gotovo hudo peče.

Na **Španjskem** imajo novo ministertvo.

General **Vitalls**, prejšnji komandant rumelskih brambovcev, je izdal brošuro, polno strastnih napadov na kneza Bogoridesa in na celo upravo izhodne Rumelije. Bolgare denuncira kot panslaviste itd. Vse zavolj tega, ker ga niso več marali za svojega vojnega poveljnika.

V **Švici** je bil Welte za predsednika republike izvoljen.

Bolgarski knez je, ker ni mogel sestaviti ministerstva razpustil bolgarsko narodno zbranje. Ruski listi so že bili prinesli vest, da mladi knez misli odpovedati se prestolu, ker mu prvi parlament že take sitnosti dela.

Agitacije na **Irskem** trajajo dalje, vodjo agitacije je angleška policija prijela, ko se je ravno mislil odpeljati v Ameriko, iskati pomoči za bodočo irsko ustajo.

„Politik“ je izvedela, da se v **Rusiji** po novem letu vpelje pomirjenje med Rusi in Poljaki, kakor je po sedanjih ruskih državnih pojmihi mogoče. To bi bila velika pridobitev za slovanstvo.

Izvirni dopisi.

Iz Volilnega kraja trebanjskega dne 10. dec. — (Volitev državnega poslanca.) Deželno predsedništvo kranjsko je z odlokom 6. t. m. županstvom okraja trebanjsko-kočevsko-radeškega naznanilo, da je ministertvo notranjih zadev določilo, da se ima dopolnilna volitev državnega poslanca na mesto prezgodaj nam umrlega, v nepozabljivem spominu ostalega blagega grofa Barbota vršiti 3. januarja prihodnjega leta.

Volitev je razpisana, pričeti bode treba

delo, to je, ljudstvo se bode moralo podučevati in prepričevati, da se zedinimo o novem kandidatu. Delo ni več tako težavno, kakor je bilo pred nekaj leti, ko so se le nekteri narodnjaki trudili s sitnim poslom, ki so si le mrženje, sovraštvo in preganjanje nakopavali svojih strastnih, tedaj še mogočnih nasprotnikov. Vreme se je spremenilo, sije nam prijaznejše solnce; nemčurstvu so vsaj na Kranjskem, če tudi žalibog ne še po drugih slovenskih krajinah, rogovci potrgani, odkar so zlomljene bile grablje pri zadnjih državnobornih volitvah. Vlada nam je prijaznejša, vsiljati hoče naše težnje, ona tudi Slovanov ne bode pustila pritiskati na steno, vsak, bodi si stanu kterege koli, poteguje se lahko brezskrbno za pravično narodno stvar, ni se mu bati teroriziranja višjih; vsak lahko dela, kakor čuti pri srcu. To je dobro znamenje za naš narod; navdušeni, za svoj narod goreči možje oglašajo se iz vseh stanov, hoteči braniti svoj rod. (Slovenska inteligenca korakoma raste, toda ne le šolani, ampak tudi priprosti zemljaki so se dramiti začeli, da jim je lahko povedati, za kaj se gre. „Jaz sem Slovenec“, to ti bo že mali deček povedal, če je tudi njegov oče zagrizen nemčur.

Kako navdušenje je med našim ljudstvom, dokaz so bile ravno zadnje, prosto se vršeče, državnoborne volitve. Pač solza veselja mora pomočiti lica gorečemu narodnjaku, če pomisli, kako je bilo nekdanj in kako je zdaj z narodno stvarjo. Naj se nasprotniki naši napihujejo kakor že hočejo in morejo, iskra narodnosti vsejana sem ter tje po posameznih trpinih, ki so le blagor ljudstva imeli pred očmi, se je prijela in mora prodreti prejali kesneje, Delo ne bode ravno zastoj, a brez dela tudi zdaj biti ne smemo, da nas ne prehitijo nasprotnik, ker je ravno naš okraj zaradi nekterih omahljivih, ki bi se s Kočevjarji proti nam zvezati utegnili, ki še tako mislijo, da morajo itak proti nam glasovati, če tudi jih tiste težnje tišijo kakor nas, najbolj nevaren. Res velike zasluge pridobil bi si tisti, komur bi se posrečilo tudi Kočevjarje enkrat podučiti in prepričati, da smo vsi eni deželani in da imamo vsi skupne interese, da ima odjenjati vse strankarstvo, ker je nemčurstvo duhu časa kakor občenemu našemu blagru ravno nasprotno, za dolgo nemogoče.

Vzbujati je treba še nekatere zaspane, za-

Dobro došla je ta knjiga za slavjanske domorodce v obče, za prijatelje petja slavjanskega in muzike slavjanske, isto tako, ako ne še več se mora razveseliti tega zbornika slavjanski starinoslovec in izjiskatelj, iztražitelj slavjanske zgodovine. Močno se razveseli tak starinoslovec in izjiskatelj zgodovine, ako najde neko staro zaprašeno listino v nekej pismošrani (archivu) iz srednjega veka, na primer iz 12. ali 11. ali iz 10 stoletja po Kristu. Še večjo radost občuti, ako najde pesem, ktera se je nam ohranila in začuvala iz mnogo globokeje starodavnosti, iz dobe predkristjanske. Taka pesem s napevom nam ne samo pripoveda, temoč nam predpeva o starodavnej zgodovini slavjanske. Takih pesem dragocenih starodavnih, predkristjanskih se najde nekoliko uže v prvi knjigi. Lepo je videti, kako se nektera dragocena starodavna pesem podkrade in prištuli med pesmi mlade. Nektera teh pesem izgleda tako, da bi se zakupil na njej, le nekdekrat kratka, lehkorazumljiva, jednoduha in gleda samo v človeka tako nevino (naiv), da bi mislil, ona je složena morebiti še le včera ali predvčerašnjem. Ako jo pak ostreje promotriš okom starinoslovnim, in jo prisudiš

po zgodovinsku, se ti predstavi, da je pesem iz dobe predkristjanske. Takove so na primer v I. knjigi pesme pod čislom 4. 27. 43. 144. 232. 277. 296. in še nekatere. Starodavnost teh pesem se more dokazati iz pravoslavjanske zgodovine; odlomkovstvo se tukaj to dokazovati ne more, moralo bi se to preobširno razlagati in dokazovati, ker do zdej praslavlanske zgodovine še neimamo. — O nekterih pesmah se pako vendar starodavnost kratko in osnovno dokazati more.

Take pesme so one narodne pesme jugoslavjanske, ktere imajo pripev: „oj, aj, ne ne, ni ni, neni, neni trajnana“; te pesme so ljubavne pesme žalostinke, so v obče iz dobe predkristjanske jugoslavjanskemu ljudstvu verlo priljubljene in daleko široko po Jugoslaviji znane. Take pesme ima gospod Kuhač v I. knjigi sledeče: čislo 9. iz Dubrovnika; 72. iz dalmatinskega otoka Kerka; 122. iz horvatskega primorja; 123. iz Baške na otoku Kerki; 124. iz Otočke polkovnije; 125. iz Istre; 126. iz Like; 127. iz horvatskega primorja; 319. iz Gospiča; 342. iz Novoga v horvatskem primorju; 368. iz otoka Kerka. Te pesme so Jugoslavljanom tako priljubljene, da imajo ne-

redko na jedno in ravno tisto pesem več napevov. Tudi se te pesmi sprepevljajo še po slovenskem primorji od Trsta proti Gorici, in v Goriškej deželi, še Slovenci Rezijani, kteri spadajo k italijanskemu kraljestvu imajo take pesmi. Tako in še bolje so bile pesmice s tem pripevom priljubljene in razširjene uže v predkristjanskej dobi in so slovele tudi med narodi neslavjanskimi. Stari Heleni so te slavjanske pesme radi peli — ne ve se ali v slavjanskem ali v helenskem jeziku — to se pa ve, da so pripev peli po slavjanski: aj, oj, ne ne, ni ni, neni, neni in tako dalje, zato so jih zvali in imenovali: „nenije“ od pripeva. Tudi Rimljani so vpeljali te pesme s pripevom in so jih zvali: „naeniae“, pa so iz njih napravili neprillično pogrebne pesme žalostinke, ktere so prepevali pri pogrebah zato plačane ženščine; pa so tako pele in derle se: da piše o tem jeden starolatinski spisovatelj: o tem petji in o teh rimskih bab: „naenia ineptum et inconditum carnem“; da neniije rimske pogrebne so pesme neskladne in neslane. Rimljani so uže to krivo naredili, da so napravili iz lepih slavjanskih ljubavnih pesem žalostinke, žalostinke pogrebne; kako miloglasen je na-

vedne prepričevati in vtrjevati toliko bolj, ker se sliši, da se nam namerava ponujati več kandidatov. Naš okraj je med vsemi najbolj raztresen in ima največ raznoterih elementov v sebi, ki imajo vsak svoje spoznanje in prepričanje, treba je tedaj, da se dogovorimo, da smo pri volitvi složni, da naš kandidat, če tudi ne vseh glasov, vsaj še zdatnejšo večino dobi, kakor jo je bil dobil junija meseca. Mi hočemo imeti moža spretnega, zanesljivega narodnjaka, pa tudi takega, ki nam našega verskega prepričanja krulil ne bo, ampak se krepko poganjal za oboje. Mi hočemo vrlému grofu Barbotu vrednega naslednika, ki zdaj še le bolj na tanjko spoznamo, koga je naš narod z njim zgubil, če tudi res ni bil nadarjen govornik. Mi smo preverjeni, da se bo centralni volilni odbor na naše želje popolno oziral in nam skoraj naznanil moža, kteremu bi mi povse zaupati smeli, in ta bode gotovo izvoljen, če je le previdnost prava med nami. S tem bode pa tudi pot zagrajena tistim, ki se vsiljujejo nam že naprej in bi stvar le zmešati utegnili. Dunajska lesenjača ima za naš okraj le eden stol pripravljen in na tega moramo posaditi njega, ki je najbolj vreden in o kterem moremo že naprej soditi, da mu čisto zaupati smemo, da nam bo vselej čast delal. Naj bi se tedaj v tem smislu delo povsod precej začelo toliko bolj, ker postava določuje, da veljajo stari volilni možje le za tri mesece, treba bode tedaj nove volilne može zbrati. Kedaj bomo volili deželnega poslanca, še ni povedano.

Še nekaj: Minister Taaffe iz slovanskih okrajev dobiva telegrafična priznanja zavoljo svoje zadnje izjave 5. t. m. o priliki vojne debate, v kateri je rekel, da tudi Slovanov ne bo pustil na steno pritiskati. Ali bi se tudi pri nas kaj takega ne spodobilo? Srenjski možje! prevdarite malo to reč!

V Slovenjem Gradci, 5. decembra.
Dne 7. novembra t. l. sem poročal o zadnji seji tukajšnjega okrajnega zastopa ter sem objavil njegovo prošnjo do državnega zbora za sklenjenje šolske dolžnosti od osem na šest let. Pa v omenjeni seji se je tudi razpravljalo o pro-

pev slavjanskih pesem nenij, se lahko prepričamo uže iz prve kajige sbornika gospod Kuhača; beseda teh pesem je pako jako imenitna in važna, malo da ne vsaka ljubavna žalostinka razloži nekaj npravstven nauk (moralische Lehre) za mladenča ali deklicu, za ženo ali nevestu za zokonskega moža ali ženo.

Še jedno neobičajno lepo lastnost ima ta sbornik južnoslovjanskih narodnih popievok to, da ne bode se postaral, nego naprotiv, da bode prihajal le od leta do leta znameniteji; ako se bode morebiti časoma počela neka narodna jugoslavjanska pesem zgubljati, da bojo ljudi od nje znali uže le jedno ali dve sloki (štrofe), bojo ljudi, naši nasledniki lahko izvedili iz obširnega dela g. Kuhača, kako so se te pesme pele v našem vremeni.

Zato ne moremo drugače, kakor prav serčno priporočiti te jugoslavjanske narodne pesme in napeve domorodcem našim, prijateljem slavjanskega narodnega petja in muzike, zatim našim čitalnicam in slavjanskim društvam, osobito pako umetnikom petja in muzike (Gesang u. Musikvirtuoson), ker ta knjiga je pravi istiniti zaklad petja in muzike slavjanske: gospodu Kuhaču pak želimo, da krepko uztraja v svojem blagom trudu za naš narod in mu vseserčno zakličemo: Na mnogaja leta!

Matija Majar, Ziljski.

šnji do zbornice državnih poslancev, naj se potegne za korist kmetovalcev sploh, posebej pa v očigled nemških novih colninskih postav, in okrajnemu odboru se je naložilo, to peticijo sestaviti in odposlati. Okrajni odbor je bil ta referat g. dr. Šuc-u izročil in ta je v zadnji odborovi seji naslednjo peticijo v potrjenje predložil, ki je bila od odbora tudi enoglasno, brez vsake spremembe sprejeta in odposlana.

Visoka zbornica državnih poslancev! Branivno colninskemu hrupu, ki se je v nemškem cesarstvu zaradi pešanja obrtnosti vzdignil, se je posrečilo večino nemško cesarstvenih kmetovalcev za to pridobiti, da se je tudi več del kmetijskih pridelkov branivnemu colu podvrgel, ker tudi kmetijstvo v nemško-cesarstvenih državah ne more več naprej.

Ni sicer dvomiti, da je ta branivna colnina naj bolj ljudskemu blagostanju v nemškem cesarstvu samem zaradi podražanja vseh za živež neobhodno potrebnih reči na škodo in v očigled že tako stradalajočih in k punktu nagnjenih delalcev za javni red naravnost zelo nevarna; vendar pa ni zategadel za Avstrijsko-Ogersko monarhijo nič menj zgubonosna; kajti avstrijsko-ogersko kmetovalstvo ne more z ozidrom na sedanje že do vrhunca prikipelo davke in neznansko povikšane mezde za posle in dnine nikakor več shajati, ako se mu nič več ne dovoli, s svojimi pridelki po deželah nemškega cesarstva trževati in jih skoz nemške države v inostranske dežele prevažati.

Da se pri nas pridelovanje žita sploh posebno pa pšenice ječmena, ovsu, sočivju, koruze, ogeršice, deteljnega semena, hmelja in kmetijsko-obrtniških izdelkov kakor: pive, vina, sladkorja, slada, moke in močnatih produktov, potem živinoreja in gozdarstvo izplača, morajo meje nemških držav za izvažanje takih pridelkov za nas odprte biti.

Stanje avstrijsko-ogerskega kmetovalstva je že tako prežalostno. To pa je nasledek 1. premogočne ruske in amerikske konkurence, ki ne dopušča, da bi ne bi se bilo kos naše žito z trud povračujočim dobičkom prodajati, in 2. pojemanja naše živinoreje. Naša živinoreja pa mora nazaj iti, ker se smejo na eni strani po jako pičlem številu velikih živinskih trgovcev, ki so že skoraj vso živinsko kupčijo monopolizirali, in kojim je vsled tega na prosto voljo dano, producentom in konzumentom klavne živine enakomerno škodo delati, okužena ruska pustinjaška goveda, skoz ktere se tudi naše črede okužujejo, brezzaprečno črez naše meje vvažati, in ker nam na drugi strani ravno zaradi taki način provzročene kužne nevarnosti nemške vlade prepovedujejo, naša goveda črez njihne meje izvaževati ali goniti.

Včinki teh žalostnih razmer našega kmetovalstva pa so: nevgodni finančni položaj našega cesarstva, pomanjkanje kapitalov in nižja stopnja kulture kakor v zapadni Evropi.

Ni se toraj čuditi, da je avstrijsko-ogersko kmetovalstvo žalostnega vplivanja novih colninskih postav nemško-cesarstvenih na ceno svojih pridelkov v strahu pričakovalo. Jako prijetno je vsled tega, če tudi kratka omemba Njih cesarskega Veličanstva v prestolnem govoru dne 8. oktobra t. l. zastran naših iz- in uvozniskih in kupčijskih razmer v očigled nemških držav v srcih kmetovalcev odmevala in jim je novo upanje in sicer na bližno, boljše bodočnost obudila.

Ker pa razne vesti poročajo, da so obravnave naših in nemško-cesarstvenih pooblastencev, ki bi bili imeli v naj novejšem času v Berlinu colninsko-politično pogodbo med

seboj dogovoriti, celo brezvspešne ostale in se je tudi grofu Albertu Apponiju potrebno zdelo dne 14. novembra t. l. v ogerskem državnem zboru v posebni interpelaciji od ministra za trgovino zahtevati, da bi se k colninski konferenci, ki bi se imela popred, ko se z nemškimi državami o colninsko-političnih zadevah definitivna pogodbe sklene, pri nas sklicati, poleg zastopnikov obrtnosti in trgovine tudi strokovnjaški reprezentanti kmetovalstva, kakor poslanci: deželnega agrikulturnega društva in bolj imenitnih deželnih kmetijskih društev, na svet poklicati in zaslišati, tudi podpisani okrajni odbor ne sme dalje odlagati vsled sklepa okrajnega zastopa Slovenjegraškega od dne 30. julija t. l. prepokorno prositi: naj bi Visoka zbornica državnih poslancev svojo pozornost na potrebščine kmetijstva sploh vedno obrnjeno imeti blagovolila, in bi se tudi še za to posebno krepko potegnila, da bi se naše meje brž ko brž in popolnoma vvažanju ruskih in rumunskih goved zaprle in da bi z nemškim cesarstvom kolikor mogoče dolgotrajna tarifna pogodba sklenila, kar pogodba na podlagi naj večje previdnosti nevarnosti ne odstrani čisto.

Terjatve avstrijsko-ogerskega kmetovalstva pa bi bile pri tem, da kos shajati, naslednje:

1. Določbe nemsko-avstrijsko trgovske pogodbe od leta 1868 naj, kar izvažanje naših domačih kmetijskih in gozdarskih produktov zadeva, brez vsakega te poprejšnje pravice kratijočega dostavka in sicer tudi zastran avstrijsko-ogerskih davnih resstitucij, popolnoma veljavne ostanejo.

2. Se ne sme nijedna premembe nemško-železničnih tarifov dovoliti, ki bi znala temu našemu eksportu na škodo biti.

3. Naj se nad avstrijsko-ogersko monarhijo in nemškim cesarstvom še posebna pogodba, ki bi imela ravno tako dolgo veljati, tako v prvi točki omenjena, sklenila, vsled ktere nemške države ne bodo imele pravice izvažanja naše živine črez svoje njihne meje prepovedovati in ki bi avstrijsko-ogerski monarhiji dolžnost naložila, svoje meje vvažanju ruske, rumunske in srbske živine ravno tako zapreti, kakor bo nemško cesarstvo svojo mejo proti Rusiji zaprlo.

Ako bi pa nemogoče bilo, tako tarifno pogodbo z nemškim cesarstvom skleniti, naj bi se pa nemudoma vožnja po železnici do Trsta zlajšala in kakor hitro mogoče Arlberška železnica zidati začela, proti nemškemu cesarstvu pa se naj colninska sila, koja bi hotelo ono nam delati, tudi z naše strani z silo odbija skoz to, da se po avstrijsko-ogerskih železnicah za vvažanje in povvažanje nemškega blaga jako vgodni diferencialni tarifi brž odstranijo, in nove odbojne colnine proti ovažanju pri- in izdelkov nemškega kmetijstva in obrtnosti vpeljaajo; okrajni odbor je namreč prepričan da nemško cesarstvo take colninske vojske dolgo nikakor prenašati ne more ker potrebuje kot obrtniška država na eni strani za svoje tovarne dober kup naravnih produktov in sicer proti del časa isti ceni, in dovolj živeža za svoje fabriške delalce, na drugi strani pa pravice, s svojimi fabriškimi izdelki po naši monarhiji trževati ter jih črez naše dežele v inostranske države prevažati.

Domače novice.

V Ljubljani, 13. decembra.

(Deželni predsednik vit. Kallina) se jo po večdnevem mudenji na Dunaji zdaj vrnil v Ljubljano nazaj.

(Delitev zimske obleke) ubogim šolarjem in šolarcam se bo vršila jutri v nedeljo ob enajstih dopoldne v čitalnični dvorani. Povabljeni k temu so vsi dobrotniki, posebno pa blage gospe, ki so obleko priskrbovale ali delale.

(Adreso Hohenwarta) napravljajo, kakor poroča „Nar.“, zdaj tudi možje na Notranjskem.

(Grofu Taaffeju) pošiljajo z raznih krajev častitke, tudi več kranjskih in štajarskih občin mu jih je že poslalo. Prav tako!

(Denarja ko čepinj) bo imelo zdaj ljubljansko mestno starestvo, ker se mu je posrečilo dobiti na Dunaji bankirja, ki bo posodil mestu 1½ milijona na loterijske srečke po 20 gld., ki se bodo potem vsako leto izžrebavale. Kaj bo počelo nemčursko starestvo s tem denarjem, se še ne ve, pa se bo že videlo. Treba je pač v mestu marsikaj, kar glasno upije po napravi in popravi, morda bo modrost naših nemčurskih mestnih očetov vendar enkrat pravo zadela.

(Premiščen) je okrajni sodnik gosp. Karol Pleško z Vrhuške v Litijo, gosp. Delpin pa z Litije v Loko.

(Iz seje deželnega odbora 28. novembra in 6. decembra.) Sklenilo se je, da se deželni odbor obrne na ministerstvo zaradi naprave dolenske železnice in da se deželna vlada naprosi, to stvar podpirati; — vsem županstvom se pošlje okrožnica zaradi tega, kako imajo občine skrbeti in postopati, da se pridobijo in plačajo stroški za zidanje cerkv in za napravo cerkvenih potreb; — občini Zagorje na Notranjskem se je dovolila 20% občinska priklada na vžitnino, občini Doblje in Tančgora pa pogojno 25% priklada na direktne davke; — dražbena oddaja preprege in hrane za odgonce v Ljubljani za 1880. leto se je potrdila. „Nov.“

(Iz odborove seje družbe kmetijske 6. dne t. m.) poroča se „Novicam“ sledeče. Gosp. predsednik baron Wurzbach začne sejo s tem, da milovanje izreka o zgubi visoko spoštovanega rodoljuba gosp. grofa Barbota, mnogoletnega zvestega uda družbe kmetijske in podružničnega predstojnika, ter predlaga, naj odbor gospej vdovi pošlje žalovalno pismo, — odbor enoglasno pritrdi. Potem predlaga, naj tudi odbor v imenu družbe kmetijske Nj. ekselenciji grofu Hohenwarta, ki je že od leta 1847. ud naši družbi in ga kranjska dežela ponosno med svoje deželane šteje, za njegovo odlično lojalno postopanje v zbornici poslancev o adresini debati pokloni čestitko; — odbor navdušeno pritrdi predlogu. Dalje predlaga g. predsednik, da odbor tudi g. Polaku, mnogoletnemu jako marljivemu predstojniku kmetijske podružnice, čestita o odlikovanju z vitežkim križem Franc-Jozefovega reda; — tudi temu predlogu odbor enoglasno pritrdi. — Potem poroča dr. Bleiweis, da je gosp. profesor Povše ž njim vred presodil rokopis, ki ga je gosp. Ivan Lapajne, ravnatelj meščanske šole v Krškem, družbi kmetijski poslal o razpisu darila velečast. gosp. viteza Schneid-Treuenfeldskega pod naslovom: „S priprostim kmetovalcem je treba po domače govoriti“. Spis je z nekaterimi premembami vreden razpisane premije in da pride kot drobna knjižica v natis in brezplačno razdelitev med kmetovalce slovenske pod naslovom: „Glavna vodila za umno kmetovanje na majhnem posestvu z malim premoženjem“. Odbor pritrdi po vsem temu predlogu, pripoznava darilo 5 cekinov gosp. Lapajnu in da se gosp. prof. Povše tu izreka zahvala za pregled dotičnega rokopisa. — Da se prihodnje leto majhne po-

skušnje naredijo z novo rastlino „Reana luxurians“, ki je bila tudi v „Novicah“ hvaljena za posebno dobro živinsko klajo, naroči odbor z Dunaja tri snopiče s 100 zrn te rastline. — Bere se dopis sl. ministerstva kmetijstva od 14. dne u. m., po katerem ono naznanje jemlje poročilo odborovo, da je namesti umrlega gosp. Skaleta služba učitelja podkovstva in živinozdravstva bila podeljena g. Ed. Šlegelnu. — Odbor odobri, da se je predsedstvo obrnilo do sl. magistrata, da bi se po smrti gosp. Skaleta pustilo mesogledstvo v Ljubljani nje govemu nasledniku gosp. Šlegelnu, za to opravilstvo popolno sposobnemu, posebno iz tega vzroka, da se učencem živinozdravske tukajšnje šole ne odtegne nauk o mesogledstvu, ker ravno iz te šole že čez 20 let dobiva dežela naša dobro podučene mesogledce. — Sl. ministerstvo kmetijstva je družbi poslalo 10 iztiskov nove nemške knjige o mlekarstvu pod naslovom: „Die Milch und deren Verwerthung von Gabriel Belleville“; — odbor je sklenil, nekoliko teh knjižic podariti predstojnikom podružnic, kjer se bavijo z mlekarstvom in sirarstvom, pa je tudi željo izrekel, naj bi „Novice“ iz te knjižice posnele svojim bralcem marsikaj, kar utegne koristiti našemu mlekarstvu. — Po predlogu Radoljske kmetijske podružnice so bili za ude sprejeti: gosp. Rih. Schrey, poštar v Lescah, g. Franc Waland, posestnik v Lescah in pa gosp. Luka Grilc, lastnik suknarnice v Žapužah.

(„Laib. Schulzeitung“) list Pirkarjevega Zime, bo po sklepu nekterih narodnih in nemčurskih učiteljev, ki so naredili med sabo kompromis, od novega leta naprej izhajal po vrsti enkrat v nemškem, drugič v slovenskem jeziku pod dosedanjim vrednikom, kateremu bo pa, če ne bo sam dosti znal slovenski, pomagal gosp. Lapajne s Krškega. Dobro srečo takemu „kompromisu“!

(Zima). V torek je bilo v Ljubljani mraza 24 stopinj C. Takega že davno ni bilo. Ljudje, posebno manjša šolska mladina, veliko trpi pred tem mrazom, pa tudi tički, ki poleg hudega mraza še stradajo. V Ljubljani je navada, da tem ubogim živalicam, ki nas poleti razveseljujejo s svojim petjem in pobirajo mrčese, na več krajih potresajo živeža. Naj bi to storil tudi po kmetih, kjer so tički še bolj koristni ko v mestu.

Razne reči.

— Mraz. Ne samo pri nas, ampak po celi Evropi imajo tako hud mraz. Na Francoskem stari ljudje ne pomnijo takega mraza in toliko snega. Tudi po Laškem je letos sneg padel, in to v takih krajih, kjer snega še nikoli videli niso, in ga poznajo le iz knjig in popisovanj popotnikov. Na Dunaji so imeli do 19 stopinj mraza. V Parizu nemajo mleka, ker kmetice ne marajo v takem z doma iti. V Krakavu in Levovu imajo 25 do 30 stopinj mraza. Mraz je tudi v severni Afriki, da Turki kar z zobmi šklepetajo, ker mraza niso navajeni. Samo na Irskem je gorko in brez snega, vse zeleno, in sem ter tje tudi v cvetju. To pride od tiste gorke vode, ki teče iz gorkih krajev po morji proti irskemu otoku (golfstrom). V Petrogradu in Moskvi nemajo več ko 2–5 stopinj mraza. Tedaj se je mraz iz Rusije k nam priselil.

— Ruski jezik na Českem. V Pragi osnovalo se je preteklo leto društvo prijateljev ruskega jezika pod imenom „ruskega krožka“. Zadača tega društva je širiti znanje ruskega jezika in književnosti med česko inteligencijo, kar se zgodi po čitanju ruskih

pesnikov in književnikov, po predavanji o ruskem jeziku in književnosti, po izključljivo ruskem govorjenji in slednjič po pevanju ruskih pesen. Pri ustanovi tega društva delovali so mnogi rodoljubi česki, kakor dr. Brauner, jezikoslovec Rank, uradnik pri českem muzeju in pisatelj Patera itd. Pravila, koje je lani v potrjenje predložilo društvo, odobrilo je nedavno česko namestništvo. Že meseca junija t. l. je društvo štel do 50 članov, med kterimi je mnogo odlične gospode. Sedaj ima društvo že trikrat toliko članov iz vseh razredov praškega prebivalstva. Vsaki četrtek shajajo se „prijatelji ruskega jezika“ v prostorih besede českich umetnikov. Kaj da je predmet tem shodom, pove dopisnik „Moskovskih Vedomostij“ št. 280, ko poroča da se je zadnja dva krat razpravljalo o pesništvu Žukovskega in o naglasu ruskega jezika. Ta dopisnik kaže tudi, kako da Čehi ljubijo vse, kar je rusko. Tako so se v českem gledišču nedavno pele ruske opere: „Živen za carja“ in „Rustan in Ludmila“. Zdaj se bode predstavljalo nekoliko veselih iger Ostrovskega. Ta naklonjenost se kaže tudi pri českich gospodčinah in gospeh, posebno pri Riegerjevi hčeri, gospej Črvinkovi. Mnogo gospej in gospodičin se uči in govori ruski. Tako se Čehi prizadevajo za uzajemnost slovansko, prizadevaje se dejansko, da bi ruski jezik postal jezik vseslovanski.

Listnica opravištv.

Gosp. K. H. na Č. in več drugim. Podlistek „Kako sem se jaz likal?“ utegne priti na svitlo že v posebnem iztisu, a ne v zalogi pisatelja, ampak Blaznikovih naslednikov, če se za nj oglasi zadosti naročnikov. Oglasila naj se toraj pošiljajo (na dopisnicah) Blaznikovi tiskarni v Ljubljani, cena se bo pozneje določila.

Telegrafične denarne cene 12. decembra

Papirna renta 68.70 — Srebrna renta 70.15 — Zlata renta 80.15 — 1860letno državno posojilo 130.25 Bankine akcije 841 — Kreditne akcije 281.25 — London 116.55 — — Ces. kr. cekini 5.54. — 20-frankov 9.31.

Denarstvene cene 12. decembra.

	Denar.	Blago.
Državni fond.		
6%, avstrijska papirna renta	68.70	68.85
6%, renta v srebru	70.15	70.30
4%, renta v zlatu (davka prosta)	80.15	81.10
Srečke (lozi) 1864. l.	126. —	126.50
„ „ 1860. l. celi	131. —	131.50
„ „ 1860. l. petinke	135.25	135.75
Premijski listi 1864. l.	167.25	167.75
Zemljiščine odveznice.		
Štajarske po 5%	99.75	100.50
Kranjske, koroške in primorske po 5%	96.50	97.50
Ogerske po 5%	85.25	88.75
Hrvaške in slavonske po 5%	90. —	91. —
Sedmograške po 5%	84.75	85.50
Delnice (akcije).		
Nacionalne banke	856. —	858. —
Unionske banke	93.25	94. —
Kreditne akcije	268.20	268.40
Nižoavstr. eskomptne družbe	810.50	820. —
Anglo-avstr. banke	130.25	130.25
Srečke (lozi).		
Kreditne po 100 gld. a. v.	179.50	179.50
Tržaške „ 100 „ k. d.	119. —	120. —
„ „ 50 „ „ „	61. —	63. —
Budenske „ 40 gld. a. v.	39.50	40. —
Salmove „ 40 „ „ „	48.50	49. —
Palfi-jeve „ 40 „ „ „	36.50	36.75
Clary-jeve „ 40 „ „ „	48. —	48. —
St. Genois „ 40 „ „ „	37. —	37.50
Windischgrätz-ove „ 20 „ „ „	30. —	30. —
Waldstein-ove „ 40 „ „ „	33. —	33.25
Srebro in zlato.		
Ces. cekini	5.54	5.55
Napoleonsd'or	9.31	9.32

V službo

se sprejme v gospodarstvu in kmetijstvu izurjen služabnik, ki se zamore izkazati z dobrimi spričali.

Natančneje o tej reči se izve pri vredništvu „Slovenca.“ (3)

J. Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.